

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Generieke ontheffing Wet natuurbescherming

Artikel 3.1, lid 2, en artikel 3.5, lid 2 en 4

Servatius Wonen & Vastgoed

Onderhoud, renovatie, verduurzaming en sloop van
het woningbestand te Maastricht en Eijsden-
Margraten

Zaaknummer: 2017- 202565

Kenmerk: 2018/25025

d.d. 12 april 2018

Verzonden: 16 april 2018

INHOUDSOPGAVE

1	Besluit.....	3
1.1	Afschriften	5
1.2	Rechtsbescherming	5
1.3	Inwerkingtreding.....	5
2	Voorschriften	6
2.1	Algemene voorschriften	6
2.2	Specifieke (soort)voorschriften	6
2.3	Aanvullend onderzoek.....	9
2.4	Monitoring, evaluatie en bijstelling	10
2.5	Overige voorschriften	11
3	Procedure.....	13
3.1	Aanvraag.....	13
3.2	Bevoegd gezag	13
3.3	Volledigheid van de aanvraag en opschorting procedure.....	13
3.4	Vorbereidingsprocedure.....	14
4	Overwegingen	15
4.1	Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	15
4.2	Omschrijving aanvraag	15
4.3	Omschrijving onderzoeksmethodiek.....	18
4.4	Omschrijving werkwijze en mitigatie/compensatie taakstelling.....	19
4.4.1	Bepalen mitigatie/compensatie taakstelling	19
4.5	Planning & uitvoering	20
4.6	Monitoring	21
4.7	Huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.....	21
4.7.1	Andere bevredigende oplossing	21
4.7.2	Belang	22
4.7.3	Staat van instandhouding	23
4.8	Conclusie	25
4.8.1	Huismus, gierzwaluw en huiszwaluw – artikel 3.1	25
4.8.2	Laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis – artikel 3.5	25
4.8.3	Ten overvloede	25
4.8.4	Zorgplicht	25

1 Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 3 mei 2017, aangevuld op 26 juli 2017, 2 oktober 2017 en 14 maart 2018, een aanvraag om ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3 en 3.8 Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen van Arcadis, namens Servatius Wonen & Vastgoed (Servatius). De aanvraag betreft een aanvraag om generieke ontheffing ten behoeve van onderhoud, renovatie, verduurzaming en sloop van het woningbestand in bezit van Servatius in de gemeenten Maastricht en Eijsden-Margraten. De werkzaamheden worden gedurende 10 jaren uitgevoerd waarbij de (exacte) planning nog niet bekend is, reden waarom de aanvraag om ontheffing generiek en gebiedsgericht is benaderd. De werkzaamheden zullen plaatsvinden in het leefgebied van huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*), huiszwaluw (*Delichon urbicum*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*). De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-202565.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb en gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing:

1. aan Servatius ontheffing te verlenen. Deze generieke ontheffing wordt verleend in het kader van onderhoud, renovatie, verduurzaming en sloop van woningen in het woningbestand in bezit van Servatius in de gemeenten Maastricht en Eijsden-Margraten;
2. dat ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
 - het wegnemen van nesten van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
 - het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 2, Wnb;
 - het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 4, Wnb.
3. dat aan deze ontheffing de in hoofdstuk 2 vermelde voorschriften verbonden zijn;
4. dat de ontheffing wordt verleend voor de periode april 2018 tot en met augustus 2027;
5. dat de ontheffing met betrekking tot monitoring en mitigerende/compenserende maatregelen van kracht blijft totdat aan alle voorschriften is voldaan;
6. dat de aanvraag, aangevuld op 26 juli 2017, 2 oktober 2017 en 14 maart 2018, bestaande uit de volgende stukken:
 - Aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming;
 - Reactie_en_aanvullingen_ontheffingsaanvraag_SMP_Servatius;
 - Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6;
 - Kaartmateriaal;

- Memo; Aangepast voorstel aanvullend ecologisch onderzoek 2018 in kader van SMP Servatius, 6 maart 2018.

deel uitmaakt van deze ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen
Toezicht en Handhaving (VTH)

1.1 Afschriften

Dit besluit is verzonden aan:

- Servatius Wonen & Vastgoed, Postbus 1150, 6201 BD te Maastricht.

Een afschrift van dit besluit is verzonden aan:

- Arcadis, Postbus 1632, 6201 BP te Maastricht;
- Gemeente Maastricht, Postbus 1992, 6201 BZ te Maastricht;
- Gemeente Eijsden-Margraten, Postbus 10, 6269 ZG te Margraten.

1.2 Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht, Postbus 1988, 6201 BZ Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

1.3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking na toezending of uitreiking aan de belanghebbende(n) tot wie het besluit is gericht, onder wie begrepen de aanvrager.

Indien de voorzieningenrechter positief beslist op een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Awb, wordt de werking van het onderhavige besluit geschorst.

2 Voorschriften

2.1 Algemene voorschriften

- 1) De ontheffing wordt slechts voor de onder hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- 2) De ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 3) Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het woningbezit van Servatius, gelegen in de gemeente Maastricht en de gemeente Eijsden-Margraten, een en ander zoals is weergegeven op pagina 8, afbeelding 2, van het bij de aanvraag gevoegde rapport *‘Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6’*.
- 4) De ontheffing houder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen.
- 5) Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffing houder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffing houder handelende (rechts-) personen. De ontheffing houder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 6) Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage worden gegeven.

2.2 Specifieke (soort)voorschriften

Planning en uitvoering werkzaamheden

- 7) Met in achtneming van onderstaande voorschriften, dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport *‘Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6’*.
- 8) De maatregelen dienen uitgevoerd te worden met in achtneming van de kennisdocumenten als gepubliceerd door Bij12. Hierbij is de meest recente versie leidend.
- 9) a) Jaarlijks moet op clusterniveau vóór 1 maart een planning worden overgelegd van de clusters waarin werkzaamheden het resterende kalenderjaar zullen plaatsvinden met een voorlopige planning voor het opvolgende kalenderjaar voor de periode januari t/m maart. Hierbij moet worden aangegeven op welke wijze de werkzaamheden zijn gefaseerd zodat er voldoende geschikte nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen voor de beschermde soorten aanwezig blijven.
b) De werkzaamheden moeten conform planning worden uitgevoerd.

c) Van het afwijken van de planning, als bedoeld in voorschrift 9a, moet binnen 5 werkdagen ons college op de hoogte worden gesteld. De afwijking van de planning en eventuele gevolgen voor de staat van instandhouding van de betrokken soorten moet zijn onderbouwd door een ter zake ecologisch deskundige.

- 10) a) Voor de werkzaamheden/ingrepen dient een ecologisch werkprotocol beschikbaar te zijn conform de voorschriften van onderhavige ontheffing.
 b) Alle bij de uitvoering van de werkzaamheden betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw of projectlocatie, zijn bekend met het ecologisch werkprotocol en handelen conform het ecologisch werkprotocol.
 c) Het ecologisch werkprotocol moet op iedere locatie waar werkzaamheden/ingrepen worden uitgevoerd aanwezig zijn en op verzoek van een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage worden gegeven.
- 11) a) Voorafgaande aan iedere werkzaamheid/ingreep vindt een fysieke inspectie plaats door een ter zake deskundige ecooloog op mogelijke toegangen naar verblijven voor broedvogels en vleermuizen.
 b) Indien na fysieke inspectie blijkt dat er nog beschermde soorten aanwezig zijn op de locatie waar werkzaamheden dienen plaats te vinden, en er wordt gewerkt buiten de gevoelige perioden zoals aangegeven in voorschrift 12c en 13c, mag er worden overgegaan tot ontmoediging.
 c) Indien noodzakelijk worden ontmoedigingsmaatregelen genomen alvorens met de werkzaamheden worden gestart. Deze ontmoedigingsmaatregelen worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol, als bedoeld in voorschrift 10a.

Huismus, gierzwaluw en huiszwaluw

- 12) a) Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden zoals bedoeld onder hoofdstuk 1, moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van de huismus, gierzwaluw en de huiszwaluw.
 b) Het broedseizoen en daarmee samenhangend de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ter zake deskundige, zoals bedoeld in voorschrift 21.
 c) De volgende periodes worden richtinggevend geacht:

Soort	Kwetsbare periode van toepassing	(globale) periode
Huismus	Voortplanting	1 maart t/m 1 september
Gierzwaluw	Voortplanting	15 april t/m 1 september
Huiszwaluw	Voortplanting	1 mei t/m 1 september

- d) Indien door de deskundige, zoals bedoeld onder voorschrift 12b, is geoordeeld dat het broedseizoen afwijkt van de hierboven genoemde periodes wordt dit per direct gemeld aan ons college gepaard met een onderbouwing van de deskundige.
 e) Binnen de zone waar werkzaamheden plaatsvinden dienen evenredig mitigerende/compenserende maatregelen plaats te vinden voorafgaande aan het volgende broedseizoen.
 f) Indien noodzakelijk voor de staat van instandhouding van de betrokken soort(en) dient er gebruik te worden gemaakt van tijdelijke mitigatie ter overbrugging naar permanente voorzieningen.

Laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

- 13) a) Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden zoals bedoeld onder hoofdstuk 1, moet rekening worden gehouden met de kwetsbare kraam-, paar-, en overwinteringsperiode van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.
- b) De kwetsbare kraam-, paar-, en overwinteringsperiode en daarmee samenhangend de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ter zake deskundige, zoals bedoeld in voorschrift 21.
- c) De volgende periodes worden richtinggevend geacht:

Soort	Kwetsbare periode van toepassing	(globale) periode
Laatvlieger	Kraam	15 mei t/m 15 juli
	Paar	1 augustus t/m 15 oktober
	Overwintering	15 oktober t/m 15 april
Gewone dwergvleermuis	Kraam	15 mei t/m 15 juli
	Paar	15 augustus t/m 15 oktober
	Overwintering	1 november t/m 1 april
Gewone grootoorvleermuis	Kraam	1 mei t/m 15 september
	Paar	1 september t/m 15 oktober + de maand april
	Overwintering	15 oktober t/m 1 april

- d) Indien door de deskundige, zoals bedoeld onder 13b, is geoordeeld dat de kwetsbare kraam-, paar-, en/of overwinteringsperiode afwijkt van de hierboven genoemde periodes wordt dit per direct gemeld aan ons college gepaard met een onderbouwing van de deskundige.
- e) Binnen de zone waar werkzaamheden plaatsvinden dienen evenredig mitigerende/compenserende maatregelen plaats te vinden voorafgaande aan het volgende de volgende kwetsbare kraam-, paar-, en overwinteringsperiode.
- f) Indien noodzakelijk voor de staat van instandhouding van de betrokken soort(en) dient er gebruik te worden gemaakt van tijdelijke mitigatie ter overbrugging naar permanente voorzieningen.

Maatwerk bijzondere verblijfsfuncties laatvlieger

- 14) a) Bij het aantreffen van bijzondere verblijfsfuncties van de laatvlieger, zijnde kraamverblijven en (massa)winterverblijven, moet met betrekking tot de mitigatie hiervan een (maatwerk) plan van aanpak ter goedkeuring worden voorgelegd aan ons college.
- b) binnen de zone waar werkzaamheden plaatsvinden dienen evenredig mitigerende/compenserende maatregelen plaats te vinden voorafgaande aan het volgende de volgende kwetsbare kraam-, paar-, en overwinteringsperiode.
- c) Indien noodzakelijk voor de staat van instandhouding van de betrokken soort(en) dient er gebruik te worden gemaakt van tijdelijke mitigatie ter overbrugging naar permanente voorzieningen.

2.3 Aanvullend onderzoek

Aanvullend onderzoek bijzondere soorten en functies

- 15) a) Alvorens met nader onderzoek en werkzaamheden in de woningen in de zones die geen onderdeel uitmaken van de nulmeting zoals opgenomen in het SMP, en een eventuele bijstelling van de mitigatie/compensatie doelstelling kan worden goedgekeurd kan worden gestart, dient nader aanvullend onderzoek te zijn verricht naar bijzondere soorten en functies.
- b) Het aanvullend onderzoek als bedoeld onder voorschrift 15a zal worden uitgevoerd zoals beschreven in bijgevoegde Memo; 'Aangepast voorstel aanvullend ecologisch onderzoek 2018 in kader van SMP Servatius, 6 maart 2018'.
- c) Het gestelde in 15a is niet van toepassing op woningen in clusters in zone 1, 3, 4, 5, 6, 10 en 13 voor zover de ingrepen in de clusters zijn/worden uitgevoerd in het jaar 2017 en 2018. Clusters in zone 1, 3, 4, 5, 6, 10 en 13 waar géén werkzaamheden zijn/worden uitgevoerd in 2017 en 2018 dienen deel uit te maken van het nader onderzoek.

Zenderonderzoek laatvlieger

- 16) a) Er wordt in een separate opdracht door de Provincie Limburg in 2018 additioneel zenderonderzoek uitgevoerd naar het terreingebruik van de in de maasdorpen aanwezige laatvliegers. Voor dit onderzoek worden zomerkolonies laatvliegers in Eijsden- Oost-Maarland opgespoord en worden minimaal 10 dieren voorzien van een zender. Doelstelling van dit onderzoek is:
- aantallen en verblijfplaatsen van de laatvlieger die in 't Veldje te Eijsden verbleven opsporen en vaststellen;
 - onderzoeken welke alternatieve verblijfloccaties in gebruik zijn door de laatvlieger naar aanleiding van werkzaamheden bij 't Veldje te Eijsden;
 - onderzoeken welke andere verblijfplaatsen voor de laatvlieger er zijn in Eijsden- Oost-Maarland en op welke wijze deze verblijfplaatsen onderling met elkaar in verbinding staan.
- b) Voorafgaand aan het zenderonderzoek als bedoeld in 16a wordt er als onderdeel van deze opdracht een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van vliegroutes en de concentratie van jachtplakken in de periferie van het dorp Eijsden tot een afstand van 500 meter vanaf de rand van het dorp. Na afronding van de inventarisatie worden de uitkomsten hiervan binnen 4 weken beschikbaar gesteld aan het bevoegd gezag. Indien uit de inventarisatie (of via andere gegevens) bij het bevoegd gezag bekend wordt dat het additioneel zenderonderzoek, als bedoeld in 16a, niet tot de beoogde gegevens leidt is voorschrift 16a niet langer van toepassing en zal het bevoegd gezag dit kenbaar maken aan de aanvrager. Indien voorschrift 16a niet langer van toepassing is vervalt hiermee tevens het deel van voorschrift 16c dat ziet op de verwerking van de resultaten volgend uit het onderzoek als bedoeld in voorschrift 16a.
- c) De resultaten van de inventarisatie en het additioneel zenderonderzoek als bedoeld in voorschrift 16a en 16b dienen integraal te worden verwerkt in het SMP (o.a. ten behoeve van de planning en mitigatieopgave).

Resultaten & bijstelling n.a.v. onderzoek

- 17) a) Binnen 8 weken na afronding van het aanvullend onderzoek als bedoeld in voorschrift 15 en 16 dienen de resultaten in de vorm van een rapportage te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag waarbij tevens aan de hand van de uitkomsten de effectiviteit en de aanpak van het SMP nogmaals wordt beoordeeld.

- b) Indien de rapportage van het aanvullend onderzoek daartoe aanleiding geeft moet op aanwijzing van ons college een voorstel tot bijsturing van de ecologische maatregelen binnen 4 weken ter goedkeuring worden ingediend.
- c) Nadat ons college heeft verzocht om bijsturing van de ecologische maatregelen, zoals bedoeld onder 17b, mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- d) Nadat ons college het voorstel tot bijsturing heeft goedgekeurd mogen werkzaamheden hervat worden en moet conform dit voorstel tot bijsturing de mitigerende/compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

2.4 Monitoring, evaluatie en bijstelling

Monitoring & bijstelling

- 18) a) Door middel van de kwantitatieve nulmeting voorafgaand aan de uitvoering, aangevuld met de resultaten van het aanvullend onderzoek conform voorschriften 15 en 16, wordt een additioneel natuurlabel (V, H, G) aan de individuele verhuureenheden gekoppeld. Gedurende de periode waarin het aanvullend onderzoek bijzondere soorten en functies als bedoeld in voorschrift 15 zal plaatsvinden is ons college van oordeel dat de mitigatie opgave volgende uit het additioneel natuurlabel (V, H, G) vermindert kan worden. Gedurende de periode van onderzoek in 2018 dient voor het additioneel natuurlabel (V, H, G) onderstaande tabel te worden gehanteerd:

Tabel: Verhogingspakketten Natuurlabel

Soort	Type verblijf	Grondgebonden woning	Appartement	Flat
Natuurlabel G	Nestplek	0,5	0,5	0,5
Natuurlabel H	Nestplek	0,5	0,5	-
Natuurlabel V	Klein zomer/najaarsverblijf tot 10 dieren	0,40	0,40	0,40
	Groot zomer/najaarsverblijf tot 25 dieren	0,075	0,075	0,075
	Kraamverblijf	0,025	0,025	0,025
	Massawinterverblijf te combineren met kraamverblijf	-	-	1 per flatgebouw
Totaal indien G, H en V worden toegepast (alle soorten aanwezig)		1,5 per verhuureenheid	1,5 per verhuureenheid	1 per verhuureenheid en 1 per flatgebouw

- b) Conform voorschrift 17 dient er na de periode van onderzoek een evaluatie plaats te vinden van de opzet van het SMP inclusief de gebruikte natuurlabel(s). Naar aanleiding van het onderzoek en de evaluatie dient bovenstaande tabel opnieuw te worden beoordeeld. Indien naar aanleiding van tussentijdse onderzoeksresultaten door het bevoegd gezag wordt geoordeeld dat het noodzakelijk is bovenstaande tabel aan te passen, kan dit tevens gedurende de onderzoeksperiode en evaluatie.
- c) In een logboek wordt vastgelegd welke soort en welke functie bij een fysieke inspectie is aangetroffen en welk label aan welke verhuureenheid is gekoppeld.
- d) In een logboek moet worden vastgelegd op welk locatie en op welke datum/periode werkzaamheden zijn uitgevoerd.

- e) In een logboek moet worden vastgelegd welke mitigerende/compenserende maatregelen, voor welke soorten, op welke locatie en welke datum/periode zijn getroffen of uitgevoerd.
 - f) (een afschrift van) het logboek dient op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage te worden gegeven.
- 19) a) Ontheffing houder is verantwoordelijk dat er, conform het SMP, wordt gemonitord, zoals weergegeven onder paragraaf 5.5 in het rapport *'Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6'*.
- b) Voor de functies van huismus, gierzwaluw en huiszwaluw (zijnde nestplaatsen) en van gewone dwergvleermuis (zijnde zomerverblijven) dient 1 op de 2 (50%) aangebrachte mitigatie/compensatiemaatregelen gemonitord te worden.
 - c) Voor de bijzondere functies van gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, zijnde kolonies, kraamverblijven, en/of (massa)winterverblijven dienen alle (100%) toegepaste mitigerende/compenserende maatregelen gemonitord te worden.
 - d) Voor de bijzondere soort de laatvlieger dienen alle (100%) toegepaste mitigerende/compenserende maatregelen van kraamverblijven en (massa)winterverblijven gemonitord te worden;
 - e) Bij de monitoring volgend op voorschrift 19a, 19b, 19c en 19d moet gebruik worden gemaakt van de beste wetenschappelijke methoden, modellen en technieken.
 - f) Jaarlijks moet vóór 1 januari een rapportage van de uitgevoerde monitoring van het voorafgaande jaar worden toegezonden aan ons college. In deze rapportage is minimaal opgenomen:
 - een omschrijving van de onderzoeksmethode waarbij aandacht is besteed aan intensiteit van het onderzoek, de ingezette materialen en de duur van de monitoring;
 - een weergave van de uitkomsten van het onderzoek naar de functionaliteit van de uitgevoerde mitigerende/compenserende maatregelen;
 - een trendanalyse van de beschermde soorten in de zone/leefgebied;
 - een weergave van de planning voor verdere monitoring;
 - een afschrift van het logboek als bedoeld onder voorschrift 18c, 18d en 18e, en;
 - een afschrift van de salderingsboekhouding zoals bedoeld in onderdeel 3.1 van het bij de aanvraag ingediende rapport *Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6*.
- 20) a) Indien de rapportage van de monitoring daartoe aanleiding geeft moet op aanwijzing van ons college een voorstel tot bijsturing van de ecologische maatregelen binnen 2 maanden ter goedkeuring worden ingediend.
- b) Nadat ons college heeft verzocht om bijsturing van de ecologische maatregelen, zoals bedoeld onder 20a, mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
 - c) Nadat ons college het voorstel tot bijsturing heeft goedgekeurd mogen werkzaamheden hervat worden en moet conform dit voorstel tot bijsturing de mitigerende/compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

2.5 Overige voorschriften

21) De werkzaamheden, conform bovengenoemde voorschriften, dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Ook bij het ontwerpen van nieuwbouw dient een deskundige betrokken te worden.

Onder een deskundige wordt verstaan:

- a. een inhoudelijke medewerker op het gebied van soorten bij een ecologisch adviesbureau;
- b. of een persoon die beschikt over een afgeronde hbo- of universitaire opleiding met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- c. of een persoon die beschikt over een afgeronde mbo-opleiding, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- d. of een persoon die beschikt over een door ervaring opgedane gelijkwaardig niveau;
- e. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij een Nederlandse beschermingsorganisatie;
- f. of een persoon die zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming van soorten.

3 Procedure

3.1 Aanvraag

Op 3 mei 2017 heeft Arcadis, namens Servatius, een aanvraag om generieke ontheffing ingediend voor de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het wegnemen van nesten van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw, artikel 3.1, lid 2, Wnb;
- het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 4, Wnb.

De aanvraag betreft een aanvraag om een generieke ontheffing voor een periode van 10 jaar voor ingrepen in woningen in het woningbestand van Servatius waarvan op dit moment de (exacte) planning en de (exacte) woningen nog onbekend is.

Artikel 3.5, lid 2, het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, is niet als zodanig als ontheffing grond op het aanvraagformulier aangevinkt. Uit het bij de aanvraag bijgevoegde rapport *Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6* blijkt echter dat deze verbodsbepaling wel van toepassing is. Hiertoe wordt tevens voor dit verbod ontheffing verleend.

Op 7 juli 2017 is een verzoek om aanvullende gegevens verzonden, op 26 juli 2017, 2 oktober 2017 en 14 maart 2018 zijn aanvullende gegevens ontvangen.

De aanvraag, aangevuld op 26 juli 2017, 2 oktober 2017, en 14 maart 2018 bestaat uit de volgende stukken:

- Aanvraagformulier ontheffing - inclusief module soortenbescherming;
- Reactie_en_aanvullingen_ontheffingsaanvraag_SMP_Servatius;
- Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6;
- Kaartmateriaal;
- Memo; Aangepast voorstel aanvullend ecologisch onderzoek 2018 in kader van SMP Servatius, 6 maart 2018.

3.2 Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en de artikelen 3.3 en 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3 Volledigheid van de aanvraag en opschorting procedure

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In verband met het ontbreken van een aantal gegevens hebben wij de aanvrager conform het bepaalde in artikel 4:5 Awb op 7 juli 2017 in de gelegenheid gesteld om binnen 16 weken na de dag van verzending van het verzoek aanvullende gegevens in te dienen. Op 26 juli 2017 en 2 oktober 2017 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen. De termijn voor het nemen van het besluit is daardoor opgeschort met 12 weken en 2 dagen.

3.4 Voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met de reguliere voorbereidingsprocedure als beschreven in titel 4.1 van de Awb. Op een aanvraag om ontheffing wordt op grond van artikel 5.1, lid 1, Wnb in beginsel binnen dertien weken na de datum van ontvangst beslist. Ingevolge artikel 5.1, lid 2, Wnb is de beslistermijn met zeven weken verlengd.

Van het besluit wordt mededeling gedaan via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

4 Overwegingen

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten ('andere soorten'). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (§ 3.1) en Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2).

4.1 Beschermingsregimes Vogelrichtlijnsoorten § 3.1 en Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Op 3 mei 2017, aangevuld op 26 juli 2017, 2 oktober 2017 en 14 maart 2018, hebben wij van Arcadis, namens Servatius, een aanvraag om ontheffing ontvangen. Deze aanvraag om ontheffing ziet op de in artikel 3.1, lid 2, Wnb en artikel 3.5, lid 2 en lid 4, Wnb opgenomen verboden:

- om nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw opzettelijk te vernielen of beschadigen of weg te nemen, en
- het opzettelijk verstoren van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, en
- het beschadigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

De ontheffingsaanvraag is ingediend ten behoeve van onderhoud, renovatie, verduurzaming en sloop van woningen in het woningbezit van Servatius in de gemeenten Maastricht en Eijsden-Margraten, voor de periode april 2018 tot en met augustus 2027, waarbij de (exacte) planning en (exacte) woningen nog onbekend zijn.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.3, lid 4, Wnb en 3.8, lid 5, Wnb, is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemde artikelen genoemde belangen;
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten en er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 4.7.

4.2 Omschrijving aanvraag

Woningstichting Servatius te Maastricht is te midden van een grote transformatie van haar woningbezit in de gemeente Maastricht en Eijsden-Margraten om kwaliteit toe te voegen aan de woningen. Deze transformatie van het woningbezit wordt door Servatius tevens gezien als een kans om de daling van populaties gebouwbewonende soorten tegen te gaan, door op basis van een

soortmanagementplan (SMP) in combinatie met een generieke en gebiedsgerichte ontheffing de werkzaamheden op zodanige wijze uit te voeren dat de kwaliteit en kwantiteit van nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen dermate verhoogt dat de staat van instandhouding van deze soorten stabiliseert, dan wel verbetert.

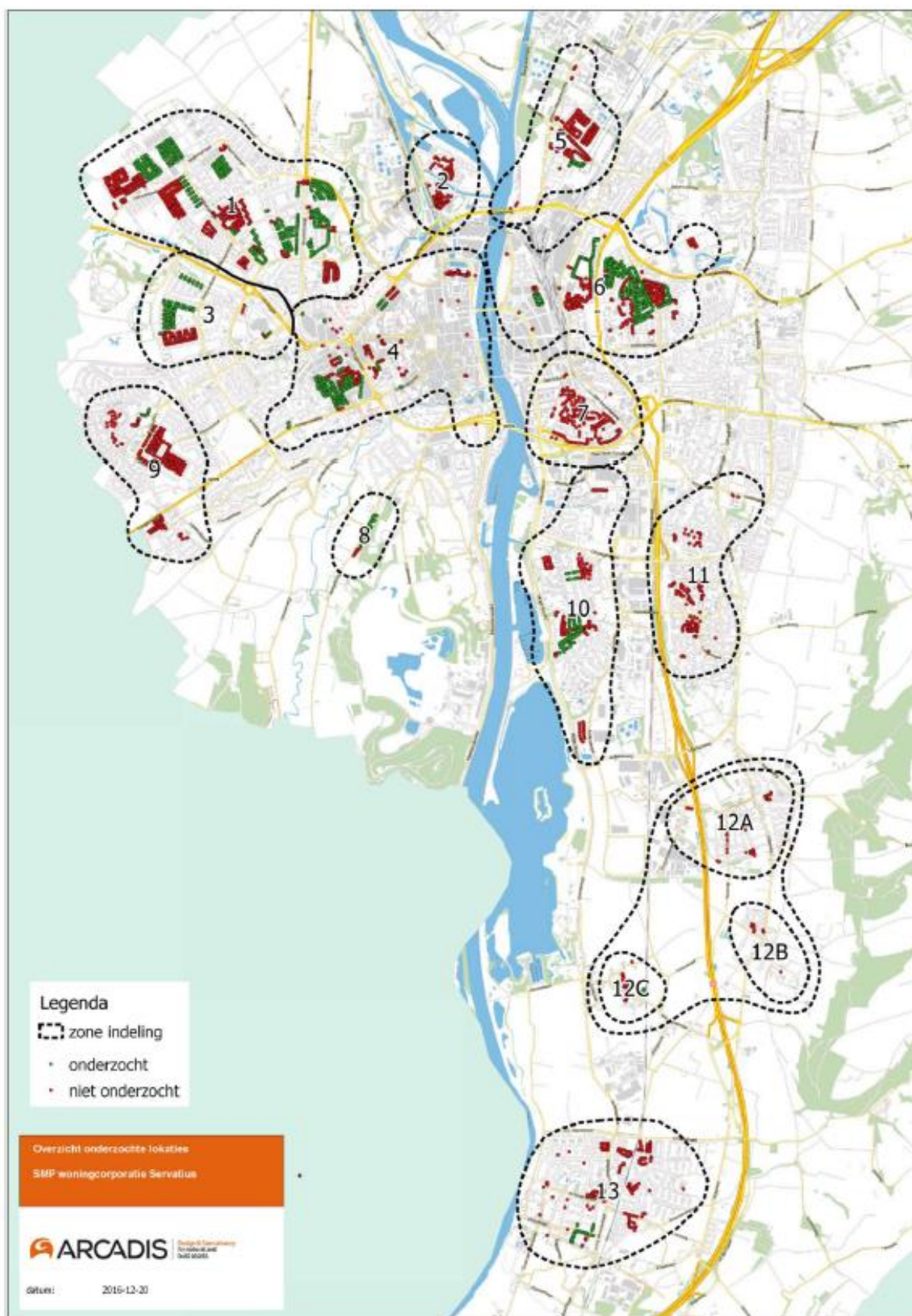
Onder andere door het creëren van een overdaad aan potentiële nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen en monitoring van de staat van instandhouding van de lokale populaties.

Om de transformatie te kunnen verwezenlijken zal op uitgebreide schaal de komende 10 jaar renovatie, verduurzaming, sloop, planmatig beheer en onderhoud plaatsvinden van het woningbezit van Servatius in de gemeente Maastricht en Eijsden-Margraten.

Servatius bezit 10.653 verhuureenheden waarbij het accent ligt op de sociale huursector. Ongeveer 50% van deze verhuureenheden betreft appartementen en flats (gestapelde woningen), het resterend deel betreft grondgebonden woningen.

Op basis van bouwtechnische kenmerken zijn de woningen in bezit van Servatius in de gemeente Maastricht en Eijsden-Margraten ingedeeld in clusters, in totaal 415. Binnen deze 415 clusters is beoordeeld welke clusters binnen een zone van 200 meter van elkaar liggen, rekening houdend met de mogelijkheid tot uitwisseling van leefgebied van beschermde soorten binnen de clusters. Dit resulteerde ertoe dat de 415 clusters zijn onderverdeeld in 13 zones, zie figuur 1.

Woonwagens en losstaande schuren en bergingen zijn niet meegenomen in de plannen.

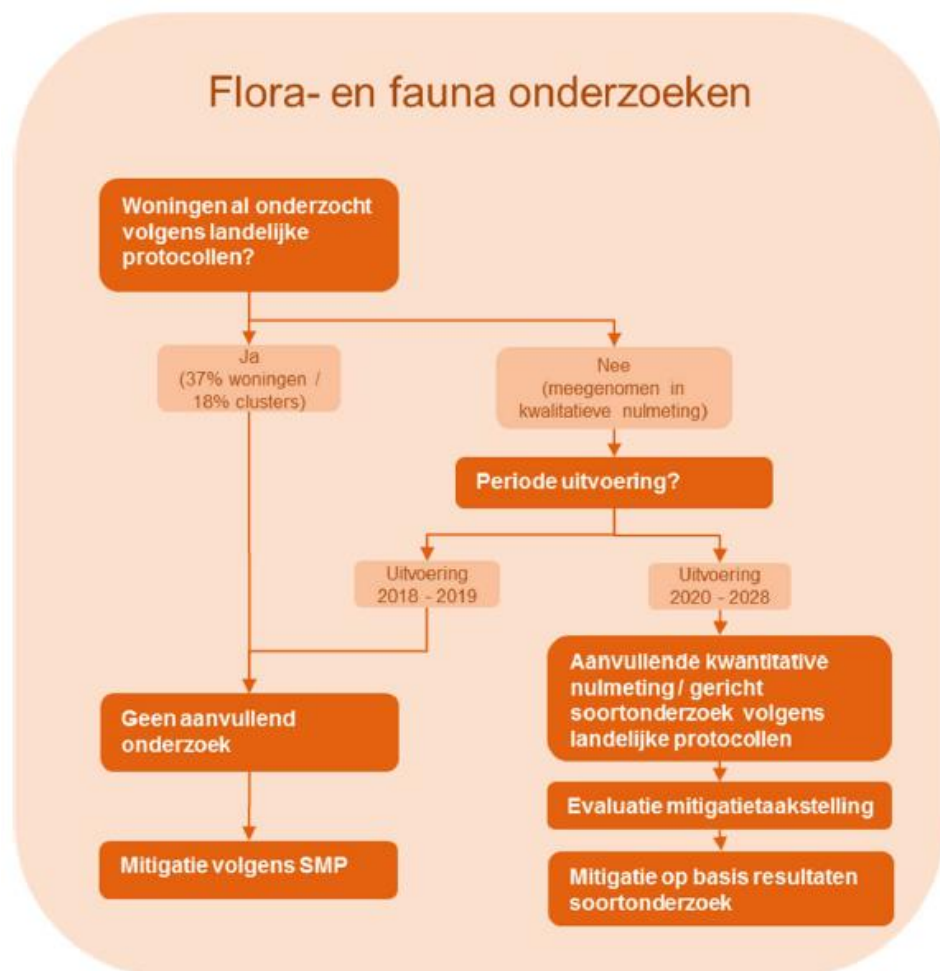
Figuur 1: Het projectgebied

4.3 Omschrijving onderzoeksmethodiek

In de periode 2013 tot en met 2016 is conform landelijke onderzoeksmethodieken door ARCADIS flora- en faunaonderzoek uitgevoerd bij 37% van de verhuureenheden. De onderzochte woningen zijn als groene stip weergegeven in figuur 1. Hiernaast heeft in 2017 een nulmeting plaatsgevonden bij de verhuureenheden die niet conform landelijke protocollen zijn onderzocht (resterende 63%). Deze nulmeting was gericht op het vaststellen van de belangrijkste verblijffuncties namelijk kolonies (gierzwaluw en huismus), kraamverblijven (gewone dwergvleermuis) en massawinterverblijven (gewone dwergvleermuis). Deze nulmeting heeft plaatsgevonden in de periode waarbij de grootste trefkans voor de betreffende soort was.

Uit deze onderzoeken is gebleken welke clusters mogelijk geschikt zijn voor beschermde soorten en is een risicoprofiel opgesteld waarmee bij de niet onderzochte clusters bepaald wordt voor welke soorten de bebouwing geschikt kan zijn.

Bij de verhuureenheden waarbij enkel een nulmeting heeft plaatsgevonden en uitvoering van werkzaamheden wordt verwacht in de periode 2020-2028 wordt in de periode 2018-2019 additioneel kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Dit additioneel onderzoek betreft een gericht soortenonderzoek conform landelijke protocollen, gericht op het vinden en registreren van kraamverblijven, zomerverblijfplaatsen, massa winterverblijven en kolonies van bijzondere soorten (gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, huismus, gierzwaluw en huiszwaluw) binnen de aangegeven 13 zones.

Figuur 2: Onderzoeksmethodiek

4.4 Omschrijving werkwijze en mitigatie/compensatie taakstelling

Op basis van het type woning, energielabel, type dak, type dakbedekking, toegang tot dak(rand) en zolder, type spouw (afgeleid op basis van bouwjaar en energielabel), toegang tot spouw en gevel en aanwezigheid van oude opstallen, kelders en oude muren wordt aan een woning een waarde gegeven. Naast de geschiktheid van de woning is tevens de geschiktheid van de omgeving beoordeeld. Per cluster is hiertoe gekeken naar de aanwezigheid van foerageergebied, drinkwater en schuilgelegenheid van de betreffende soort in de omgeving.

Door de waarden per woning en omgeving met elkaar te vermenigvuldigen en te differentiëren naar de relevante soorten is per soort de afzonderlijke potentiële geschiktheid van het cluster, en daarmee de woning binnen dat cluster, bepaald alsmede de geschiktheid van de omgeving. Dit wordt het risicoprofiel genoemd.

Aan de hand van dit risicoprofiel in combinatie met de uitgevoerde nulmeting (2018-2019) ofwel aanvullende kwantitatief onderzoek (2018-2020) wordt de aanwezigheid van een soort bepaald.

Na de vaststelling van de potentie van een verhuureenheid voor soorten wordt, rekening houdend met de meest gevoelige perioden van de betreffende soort(en), bepaald wanneer de uitvoering van werkzaamheden zal plaatsvinden. Hierbij zal er geen uitvoering plaatsvinden binnen de meest gevoelige perioden van de betreffende soort(en). Hiervoor moet een planning worden opgesteld waarmee met het bovenstaande rekening is gehouden. Hiertoe is een verplichting in de voorschriften vastgelegd.

Voorafgaand aan de uitvoering worden de betreffende verhuureenheden nauwkeurig geïnspecteerd op openingen die toegang (kunnen) geven tot verblijven van broedvogels en vleermuizen. Indien mogelijk wordt de fysieke inspectie gecombineerd met het inrichten van ontmoedigingsmaatregelen. Middels een ecologisch werkprotocol wordt o.a. vastgelegd op welke wijze ontmoediging zal plaatsvinden.

Na de ontmoediging van een verhuureenheid kan uitvoering van de werkzaamheden plaatsvinden.

4.4.1 Bepalen mitigatie/compensatie taakstelling

Op basis van de verhuureenheden die zijn onderzocht conform landelijke protocollen is een gemiddelde bezettingsgraad bepaald van de 3 hoofdtypen woningen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen (grondgebonden woning, appartement (3 tot 6 woonlagen) en flat (> 6 woonlagen)). In de bepaling van de mitigatie/compensatietaakstelling wordt iedere zone 100% geschikt gemaakt voor zowel vleermuizen als huismussen, gierzwaluwen en huiszwaluwen.

Alle woningen krijgen een natuurlabel met een standaardpakket aan beschermingsmaatregelen op basis van de potentiële waarde van een verhuureenheid, zie hiervoor tabel 1.

Tabel 1: standaard Natuurlabel per verhuureenheid

Soort	Type verblijf	Grondgebonden woning	Appartement	Flat
Gierzwaluw	Nestplek	0,25	0,25	0,25
Huismus	Nestplek	0,25	0,25	-
Vleermuis	Klein zomer/najaarsverblijf tot 10 dieren	0,30	0,30	0,30
	Groot zomer/najaarsverblijf	0,05	0,05	0,05

	tot 25 dieren			
	Kraamverblijf	0,05	0,05	0,05
	Massawinterverblijf te combineren met kraamverblijf	-	-	1 per flatgebouw
Totaal standaard Natuurlabel		0,9 per verhuureenheid	0,9 per verhuureenheid	0,65 per verhuureenheid en 1 per flatgebouw

Voor (kraam) kolonies en winterverblijfplaatsen wordt niet systematisch gemitigeerd, maar op basis van maatwerk. Hiertoe wordt een plan van aanpak opgesteld van al het maatwerk en wordt er gemonitord, nadien wordt gerapporteerd aan ons college. Hiertoe is een verplichting opgenomen in voorschrift 19.

Mocht bij de fysieke inspectie van de verhuureenheid blijken dat er daadwerkelijk beschermde soorten aanwezig zijn, wordt het pakket aan mitigerende/compenserende maatregelen verhoogd met de status Natuurlabel V (vleermuizen), Natuurlabel H (huismus) en/of Natuurlabel (G) gierzwaluw.

Tabel 2: Verhogingspakketten Natuurlabel

Soort	Type verblijf	Grondgebonden woning	Appartement	Flat
Natuurlabel G	Nestplek	0,5	0,5	0,5
Natuurlabel H	Nestplek	0,5	0,5	-
Natuurlabel V	Klein zomer/najaarsverblijf tot 10 dieren	0,40	0,40	0,40
	Groot zomer/najaarsverblijf tot 25 dieren	0,075	0,075	0,075
	Kraamverblijf	0,025	0,025	0,025
	Massawinterverblijf te combineren met kraamverblijf	-	-	1 per flatgebouw
Totaal indien G, H en V worden toegepast (alle soorten aanwezig)		1,5 per verhuureenheid	1,5 per verhuureenheid	1 per verhuureenheid en 1 per flatgebouw

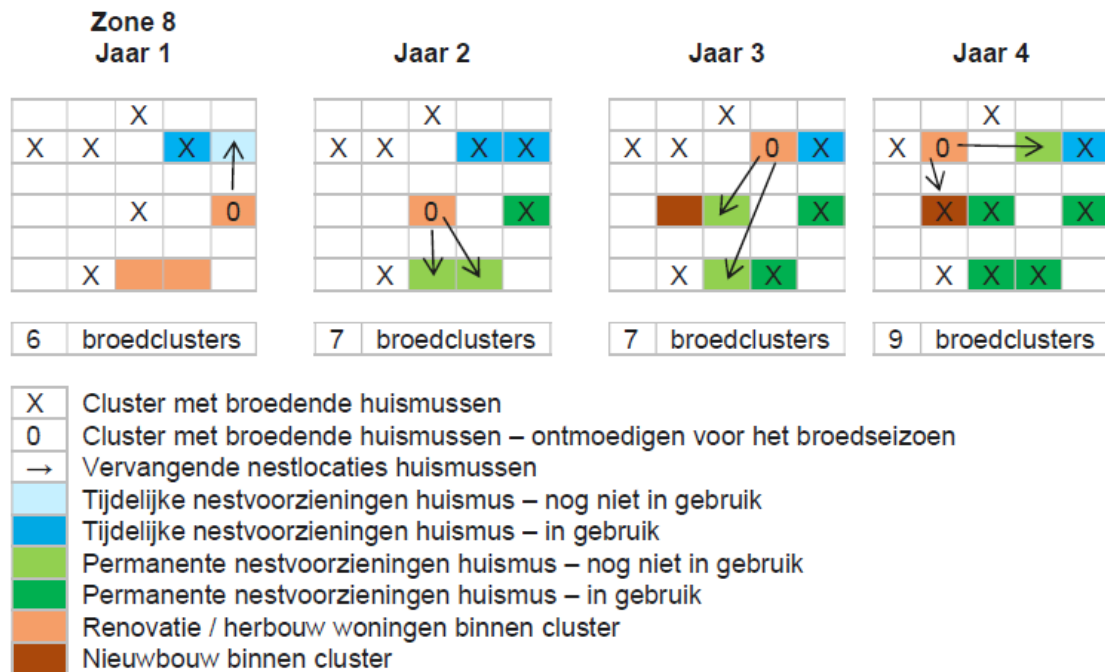
Bij de realisatie van het Natuurlabel wordt onder begeleiding van een ter zake deskundige beoordeeld waar binnen een cluster de verblijven worden gerealiseerd. Hierbij worden eventueel voorzieningen geclusterd zodat per soort kerngebieden kunnen worden gecreëerd.

Door ons college is geoordeeld dat gedurende de periode van additioneel onderzoek als opgenomen in voorschrift 15 en 16 er gebruik kan worden gemaakt van een verminderde taakstelling met betrekking tot Natuurlabel V, H en/of G. Deze verminderde taakstelling is als voorschrift 18 opgenomen in deze beschikking.

4.5 Planning & uitvoering

Beschermingsmaatregelen bestaan uit permanente voorzieningen waarbij het gebruik van tijdelijke voorzieningen wordt vermeden. Welke maatregelen worden toegepast wordt omschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Soortmanagementplan Servatius, Generieke bescherming van flora en fauna bij onderhoud, renovatie en sloop van het woningbezit in Maastricht en Eijsden, 26 september 2017 en 12 maart 2018, referentie 079487232 0.6'.

Er wordt een salderingsboekhouding bijgehouden per zone die jaarlijks wordt geactualiseerd door de betrokken ecologisch deskundige. In deze salderingsboekhouding worden de feitelijke minnen en plussen bijgehouden en ingezet om per zone de lokale populatie te behouden. Door middel van een roulatiesysteem worden positieve maatregelen getroffen in aangrenzende gebieden om de negatieve op te vangen. Onderstaand wordt een fictief voorbeeld gegevens voor de saldering per zone binnen het eigendom van Servatius.

Figuur 3: Fictief voorbeeld salderingsboekhouding

4.6 Monitoring

Gerichte monitoring is essentieel om de effectiviteit van permanente mitigatie/compensatiemaatregelen vast te kunnen stellen en, zo nodig, bij te stellen. Daarnaast kan middels monitoring worden bepaald of het geplande maatregelenpakket daadwerkelijk leidt tot het behoud en eventueel verbeteren van de staat van instandhouding van de betrokken soorten. Hiertoe zijn er enkele verplichtingen opgenomen in de voorschriften.

4.7 Huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

4.7.1 Andere bevredigende oplossing

Het project betreft werkzaamheden aan bestaande woningen en is dus locatie specifiek en kan hierdoor niet op een andere plek worden uitgevoerd. Het gaat om panden verspreid over de gemeente Maastricht en Eijsden-Margraten. Binnen het SMP heeft een alternatievenafweging plaatsgevonden op methode en aanpak. De gekozen methode waarmee het werk zal worden uitgevoerd, aangevuld met additioneel onderzoek, levert naar verwachting een vergelijkbare en in potentie hogere 'opbrengst' op voor de soorten dan de situatie vóór de beoogde werkzaamheden. Deze gebiedsgerichte aanpak heeft als doel om de populaties te behouden dan wel te stimuleren. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

4.7.2 Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van de volgende drie belangen:

1. Ter bescherming van flora of fauna (artikel 3.3, lid 4 en artikel 3.8, lid 5, Wnb).

Op basis van de 'Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg', art. 5.3, wordt gesteld dat het belang 'ter bescherming van flora en fauna' valt toe te passen indien de handeling noodzakelijk is in het belang ter bescherming van flora en fauna en wordt onderbouwd met betrouwbare gegevens. Het belang wordt in ieder geval aangetoond als door de handeling met eventuele maatregelen op basis van betrouwbare onderzoeksgegevens de verwachting is dat de lokale populatie met tenminste 50% in dieraantallen en verblijfplaatsen toeneemt.

De aanvraag is gebaseerd op de "gebiedsgerichte aanpak", een nieuwe denk- en werkwijze waarbij soortbescherming en ruimtelijke ontwikkeling hand in hand gaan. Bij de gebiedsontwikkelingen worden preventief, vooruitlopend op de ontwikkelingen, nieuwe nesten, voortplantings- of rustplaatsen gerealiseerd. Het voordeel van een gebiedsgerichte aanpak is dat tijdig met mitigatie begonnen kan worden, waardoor nieuw leefgebied of alternatieve nesten, voortplantings- of rustplaatsen voldoende zijn ontwikkeld voordat de ruimtelijke ingrepen plaatsvinden. Doordat er een naar verwachting voldoende aantal nesten, voortplantings- of rustplaatsen worden aangeboden voor de aangevraagde soorten is het aannemelijk dat de aangevraagde soorten daarvan zullen profiteren en dat dit kan leiden tot behoud van de populaties en eventueel het verbinden van deelpopulaties. Het is echter vooraf niet eenduidig te zeggen of er ook een groei van de populaties zal plaatsvinden naar aanleiding van de mitigerende/compenserende maatregelen. Op het moment van de aanvraag ontbreken hiervoor de onderzoeksgegevens.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'ter bescherming van flora en fauna' onvoldoende onderbouwd is om van toepassing te zijn bij onderhavige aanvraag.

2. In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (artikel 3.3, lid 4 en artikel 3.8, lid 5, Wnb).

De renovatie van woningen en de sloop van oude woningen met vervangende nieuwbouw zijn een onlosmakelijk onderdeel van de reguliere en gangbare bedrijfsvoering van woningbouwcorporaties. De geplande levensduur van veel woningen is vaak al verstreken en de woningen voldoen daarmee niet meer aan de huidige bouwvoorschriften op het gebied van verduurzaming en binnenklimaat. Dit betreft zowel een vaak versleten en verweerde buitenschil, alsmede de voorzieningen binnen. Vergaande renovatie of sloop en nieuwbouw zijn dan de enige oplossingen.

De situatie van te renoveren evenals die van te slopen woningen, voldoet zonder aanpak niet aan de huidige kwaliteit eisen voor binnenklimaat volgens vigerende landelijke normen zoals het Bouwbesluit 2012.

Het verduurzamen van bestaande woningen op grote schaal, draagt bij aan maatschappelijke opgaves (zowel sociaal als economisch) en heeft een positief effect op het milieu. Het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee de uitstoot van CO₂ draagt bovendien bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en daarmee aan de volksgezondheid.

De renovatie van woningen draagt bij aan de verbetering van de volksgezondheid door deze zodanig te isoleren dat vocht en tocht in huis beperkt blijven. Vocht bevordert de ontwikkeling van schimmels, bacteriën en huismijt, die een bedreiging vormen voor de gezondheid van de bewoners. Ook een te droge woning kan tot gezondheidsklachten leiden. In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen. De verhuureenheden worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw indien deze in dermate slechte staat verkeren waardoor deze niet meer opgewaardeerd kunnen worden.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

3. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (artikel 3.8, lid 5, Wnb).

De renovatiewerkzaamheden worden mede uitgevoerd om de woningen energiezuiniger te maken. Dit betekent dat het energieverbruik van de woningen drastisch wordt teruggebracht. Hiermee wordt een positieve bijdrage geleverd aan het terugdringen van CO₂-emissies en het tegengaan van klimaatverandering zoals onder meer afgesproken in het Energieakkoord.

Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

4.7.3 Staat van instandhouding

Artikel 3.1, Wnb - Huismus, gierzwaluw en huiszwaluw

Artikel 3.5, Wnb - Laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis

Het voornemen van Servatius is om geleidelijk alle woningen grootschalig te verbeteren voor de bewoning door mensen waarmee aanwezige populaties beschermde soorten onder druk komen te staan en lokaal bedreigd worden indien geen mitigerende/compenserende maatregelen worden genomen.

Het plan van Servatius is om duurzaam deze populaties te behouden. Hiertoe wordt op gebiedsniveau ingezet op het, op ieder moment, aanbieden van afdoende verblijfplaatsen. Hiernaast wordt er in de uitvoering van de werkzaamheden op verscheidene manieren gemitigeerd, onder andere door rekening te houden met de gevoelige perioden van de betreffende soorten.

Alle woningen krijgen een Natuurlabel met een standaard pakket aan beschermingsmaatregelen. Dus ook in clusters waar nu geen vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen en/of huiszwaluwen voorkomen zullen maatregelen worden getroffen. Indien daadwerkelijk beschermde soorten aanwezig zijn wordt het pakket met mitigerende maatregelen verhoogd.

In figuur 4 is reguliere mitigatie/compensatie conform kennisdocumenten weergegeven versus mitigatie/compensatie conform SMP. De overmaat van mitigatie/compensatie die binnen het SMP plaatsvindt wordt mogelijk naar aanleiding van additioneel onderzoek vermindert maar daarbij aan de hand van de onderzoeksgegevens tevens meer soortgericht toegepast.

Zones	Reguliere mitigatie gierzwaluw	Mitigatie SMP gierzwaluw	Reguliere mitigatie huismus	Mitigatie SMP huismus	Reguliere mitigatie vleermuis klein	Mitigatie SMP vleermuis klein	Reguliere mitigatie vleermuis groot	Mitigatie SMP vleermuis groot	Reguliere mitigatie vleermuis kraamverblijf	Mitigatie SMP vleermuis kraamverblijfplaats	Reguliere mitigatie vleermuis winterverblijf	Mitigatie SMP vleermuiswinterverblijf	Aantal woningen
Onderzochte clusters	870	2089	720	2339	1500	2697	8	205	20	188	0	5	3759
01	250	664	322	793	504	888	0	63	4	63	0	0	1253
03	190	279	172	195	204	321	0	20	8	20	0	1	401
04	60	260	74	348	148	332	4	26	0	23	0	1	461
05	55	96	22	133	32	64	0	7	0	7	0	0	133
06	245	594	98	683	388	758	0	49	0	49	0	0	982
08	15	60	10	60	60	48	4	9	0	3	0	0	60
09	0	6	0	0	12	113	0	7	0	7	0	3	144
10	30	72	18	72	32	72	0	9	0	9	0	0	182
11	0	10	0	10	16	33	0	2	0	2	0	0	41
13	25	48	4	45	104	69	0	14	8	5	0	0	102
Totaal	870	3703	720	3915	1500	4733	8	545	20	527	0	20	12421

Figuur 4: Reguliere mitigatie verblijfplaatsen versus mitigatie conform SMP voor woningen die kwalitatief onderzocht zijn. Als mitigatie SMP > reguliere mitigatie, mitigatie SMP < reguliere mitigatie

De overmatige vorm van mitigatie/compensatie ondervangt het risico dat is verbonden aan een generieke/gebiedsgerichte aanpak. Hiernaast zal tevens aanvullend onderzoek plaatsvinden ten behoeve van het vinden en registreren van kraamverblijven, zomerverblijfplaatsen, massa winterverblijven en kolonies van bijzondere soorten (gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, huismus, gierzwaluw en huiszwaluw). De totale aanpak wordt gemonitord en indien nodig, op aanwijzing van ons college, bijgestuurd. Conform het SMP vindt er gedurende de duur van 10 jaar monitoring plaats in 12 clusters, waarbij ieder geselecteerd cluster 3 maal gemonitord zal worden. Het SMP ziet in totaal op 415 clusters, waarvan er tijdens de geldigheidsduur van onderhavige ontheffing in 70 clusters werkzaamheden zullen plaatsvinden. Hiertoe vindt in totaal in 17% van de clusters waar werkzaamheden zullen plaatsvinden monitoring plaats. Dit percentage wordt acceptabel geacht voor de monitoring van mitigerende maatregelen voor paarverblijfplaatsen en solitaire broed- of voortplantingslocaties. Voor de zeldzame soort de laatvlieger en de bijzondere functies (kolonies, kraamverblijven, zomerverblijven en (massa)winterverblijven) worden maatregelen op basis van maatwerk verricht. Hiertoe dient ook maatwerk geleverd te worden voor de monitoring. In de voorschriften zijn hiervoor verplichtingen opgenomen.

Ten behoeve van het vinden en registreren van kraamverblijven, zomerverblijfplaatsen, massa winterverblijven en kolonies van bijzondere soorten (gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, huismus, gierzwaluw en huiszwaluw) wordt binnen de aangegeven 13 zones in 2018 aanvullend onderzoek verricht. Op basis van dit extra onderzoek kan, op aanwijzing van ons college, bijsturing plaatsvinden. Gedurende de periode van het extra aanvullend onderzoek mag al worden gestart met werkzaamheden in de zones 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 en 13.

De aantasting van de populaties van de betrokken beschermde soorten (vanwege aantasting van de bijzondere verblijffuncties) gedurende deze periode wordt niet aannemelijk geacht.

De handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw. Met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, wordt dan ook geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie van de laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

4.8 Conclusie

4.8.1 Huismus, gierzwaluw en huiszwaluw – artikel 3.1

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Vogelrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.1.

4.8.2 Laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis – artikel 3.5

Voorts biedt het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten laatvlieger, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5.

4.8.3 Ten overvloede

Het is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 Wnb en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

4.8.4 Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen. Dat houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.